

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Minden a lap szellemi részét érdeklő min- ion és levelezés; továbbá előfizetések, rdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Nemzeti vagyonosodás.

Volt idő, a nemzetgazdaság tudományának bölcsőkorában, amikor a nemzetgazdasági jelenségekkel és törvényszerűségekkel való kellő ismeretség hiányában még oly nagy képzettségű és nagy tekintélyű nemzetgazdász is, mint Colbert, a francia nemzetgazdaság fölvirágoztatásának egyik hírneves előkészítője azt hitte, azt hirdette s ezzel és széleskörű befolyásával másokkal is elhitette, hogy valamely nemzet annál gazdagabb, annál több annak vagyona, minél több árut visz ki a külföldre s minél több valódi pénzt (aranyat) hoz be onnan; ezzel a fölfogásával alapította meg Colbert az u. n. *merkantilisták* iskoláját, mely nyiltan követelte, hogy a nemzeti vagyonosodás érdekében minél több értékesíthető javakat kell külföldre vinni, hogy onnan minél több pénz folyjon be az országba. Hogy ez a fölfogás nem lehet helyes, már a nemzetgazdaság tudományának ama bölcsőkorában rájöttek a gondolkodó emberek s az ugyancsak hírnévre vergődött francia orvos Quesnay, a ki nemcsak hazájában, de a külföldön is elismert közgazda volt s a merkantilistákénál nem kisebb jelentőségű nemzetgazdasági iskolát, a fiziok-

raták iskoláját alapította: több okos és nagyhorderejű kijelentései mellett határozottan tiltakozott a merkantilisták eme fölfogása ellen s a nemzet vagyonosodásának eszközét és mértékét az eredeti javak termelésében s erre a célra a természeti erők minél teljesebb és tökéletesebb kihasználásában látta; ezzel a fölfogásával alapította meg a nagy fiziokrata Quesnay, az ő tanítását később határozottabb formába öntött Gournay és Turgot, valamint ezek tanítványainak csatlakozásával és segítségével a mai *agrarizmus* fogalmát és ezzel az agraristák iskoláját.

Hogy a merkantilista fölfogás nagy tévedésen nyugszik s még nagyobb tévedésekre vezethet, a nagy Schmith Ádám utmutatása alapján ma már minden nemzetgazda tudja s ezt a fölfogást ma már a magukat merkantilistáknak valló közgazdák sem osztják. Ugy tudományos fölfogás, mint a gyakorlati élet tapasztalatai szerint a külföldi kereskedelem csak egy jelensége a nemzetgazdasági életnek, amelynek bármilyen eredményéből sem lehet a nemzet vagyonoságának állapotára következtetni. A külkereskedelem eredményét a mai tudomány bármely nemzet szempontjából egyszerű mérlegnek tekinti, mely nem a vagyoni álla-

potát, hanem csupán *külkereskedelmét* mutatja minden nemzetnek; ennél fogva ma a külkereskedelem mérlege, vagy — amint általánosságban elfogadott kifejezéssel mondjuk — a nemzet *kereskedelmi mérlege* sok minden tekintetben igen fontos és irányadó a nemzetgazdasági életre nézve, de a nemzet vagyonosodására — akár aktív, azaz több a kivitel értéke a behozatalénál, akár passzív, azaz több a behozatal értéke a kivitelénél — befolyással nincsen s a nemzet gazdagságára vagy szegénységére abból következtetni nem lehet.

Hogy ez tényleg így van s az ómerkantilisták fölfogása téves volt, akár a tapasztalat, akár az egyszerű logikai gondolkodás segítségével könnyen rájöhetünk. A tapasztalat szerint pl. Anglia egy századnál hosszabb időn át állandóan passiv kereskedelmi mérleggel dolgozik, vagyis Anglia nagyobb értékű árut hoz be a külföldről, mint amilyet kivisz; ha tehát igaz volna a kereskedelmi mérleg tana, mely azt az államot tartja gazdagnak, vagyonosnak, mely többet visz ki áruból (tehát azért többet is kap be pénzben), mint amennyit behoz, akkor Anglia állandóan a szegény államok, az angol a szegény nemzetek sorába tartoznék. Már

TÁRCZA.

A polgári leányiskola estélyei.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk a polgári leányiskola jelenlegi és volt növendékei és tantestülete által a gyermekek részére rendezett előadásról, mely pénteken jelmezes főpróbával és vasárnap zajlottak le. A siker fényes volt, az előadások igazán szépek, szemgyönyörködtezők voltak, de mielőtt azok lefolyásával foglalkoznánk, meg kell ragadnunk az alkalmat egy-két reflexióra és az estélyből leszűrődött igazságokra, melyekkel megbántani nem akarunk senkit, de el sem hallgathatjuk, mert különben az volna a látszat, hogy a hozzánk adresszált megnyilatkozásokat szándékosan elhallgatjuk.

A szombat esti előadás első sorban igazolta, hogy szükség volna egy alkalmas nagy helyiségre, mely az ilyen alkalomkor helyre reflektáló publikumot befogadja s hogy a rendőrségnek meg kellene vizsgálni a helyek elrendezését és azt, hogy ilyen életveszélyes zsúfoltság elő ne forduljon többé, mert ennek beláthatlan következményei lehetnek. Közbiztonsági szempontból nem szabad több jegyet kiadni, mint a hány személy a teremben megtehető elhelyezés mellett eltér.

Oly értelmű megjegyzések is történtek az előadással kapcsolatban, hogy eleinte czélszerűbb és helyesebb volna az intézet falain belül kisebb méretű szerepléssel szoktatni a leány növendékeket a nyilvánossághoz, mert az ilyen nagyszabású estélyek egyrészt heteken át izgalomban tartják a növendékeket, talán elvonják a tanulástól is és rendkívül költségesek. Egy sok tagból álló kevésbé vagyonos családnak belépti díj, ruha, vacsora, jelmez, esetleg külön öltözködő hely stb. stb. bizony nagy anyagi megterheléssel jár.

Az első estén legnagyobb baj a túlszűfolt-ság volt és az, hogy a rendezés a nézőtérrel teljes gondatlanságra vallott. Nem volt a ki a helyeket megmutassa, mert több szék elhelyezése a tervrajztól eltérően történt s a jegytulajdonosok nem akadtak rá helyükre. A sajtó képviselőiről még soha ilyen mostohán nem gondoskodtak, mintha a fal mellett való helykijelöléssel azt akarták volna jelezni: „Jó lesz nektek itt is!” A lapnak tulajdonképpen az elbánáshoz méltó revanche-al kellene szolgálnia, ha nem tartaná első sorban a közönség érdekét szem előtt és ha nem kárpótolta volna a bizonyára tapasztalatlanságból eredő fogyatékokért a nézőket a szemképrázató, gyönyörű látványosság és a sok élvezet, amiben az estéken részük volt.

Ezen talán kissé barátságtalannak látszó és a jövőre nézve megszívlelendő bevezetés után

reátérhetünk a szombat esti műkedvelő előadás ismertetésére és méltatására, melynek kétségkívül, szemmel is látható eredményeként a fényes siker mellett meg lehet állapítani azt, hogy a közreműködők mindenike ritka bátorsággal és biztossággal mozgott az emelvényen. És ebből megítélhető az, hogy a tantestület a növendékek nyilvánosságához szoktató törekvése máris sikerrel járt.

Már mondtuk, hogy a szombat esti előadás a nagyteremben városunk színét-javát együtt láttuk s a közönség tesztült várakozással tekintett Tordai Grail Erzi már több helyen nagy sikerrel előadott allegorikus játéknak: „A nap szakaszai”-nak színrehozatala elé.

Az allegorikus játék előtt bevezetésként *Flen-tisz* Gizella a színpad hátterén felállított emelvényen serpentin táncot lejtett, melyet a közönség nagy tetszéssel kísért és megújrázott.

Ezután megjelent a színen a négy napszakaszt szimbolizáló bájos fiatal hölgy: a hajnalt — rózsaszínű palásttal ellátott jelmezben jelképező *Kárpáti Vili*, a világos-sárga jelmezes nappal: *Emöky Gizella*, a biborvörös jelmezes alkony: *Mispál Paula* és az ezüst csillagokkal gazdagon díszített fekete jelmezes éj: *Boga Jolán* s egymást felváltva hatásosan, általános figyelem között adták elő a játék szövegét. Meglátszott rajtuk, hogy mindenikük gondosan tanulmányozta szerepét és mindegyik napszakaszt

pedig úgy a merkantilisták, mint valamennyi közgazdasági iskola hívei kénytelenek elismerni, hogy ennek épen az ellenkezője áll. Ebben a tekintetben sokkal czélszerűbb volna az u. n. *fizetési mérleget* alkalmazni a nemzetek vagyonosodásának megmérésére, mely t. i. a kereskedelmi mérleggel szemben nem a kivitt és behozott áruk értékét, hanem a nemzetek, az államok között kiegyenlített követelések értékét állítja szembe s azt mutatja ki, hogy melyik nemzetnek mennyi a külföldi államokkal szemben fennálló követelése és tartozása. Ebben a tekintetben aztán Anglia van legelől az oly államok között, a melyek aktív fizetési mérleget mutathatnak ki, vagyis több a követelésük a többi nemzetén, mint azoknak őrajtuk. Csak az a kár, hogy a fizetési mérleget nem oly könnyű dolog föllátni, mint a kereskedelmi mérleget, mert a nemzetközi tartozásokat és követeléseket — miután azok az egyes nemzetek magángazdaságainak összességéből alakult eredmények — a magángazdaságok üzleti érdekeinek csorbitása nélkül megállapítani nem lehet, ilyen áron pedig azt megkísérelni nem szabad, hanem meg kell elégednünk a fizetési mérleg kikémlésére szolgáló, rendelkezésre álló eszközökkel, mint az arbitrage, a nemzeti és a nemzetközi börzék kutatásai s az értékkereskedelem egyéb tapogatózó és kísérletező, sokszor politikai szerepet vivő eljárásai. Az így megállapítható fizetési mérleg pedig nem u. n. *ad hoc mérleg*, hanem inkább csak valamely mult időpontnak a mérlege, melyből csak tanúságokat lehet levonni, de üzleti spekulációkat ráépíteni nem.

A kereskedelmi mérleg tanának tévedésére egy kis gondolkozással magunk is rájöhettünk. Tegyük föl, hogy X. ország kereskedelmi mérlege aktív, azaz több pénzt kap a külföldtől a kivitt árukért, mint amennyit fizet nekik a behozott árukért; a kereskedelmi mérleg tana szerint tehát ennek az országnak gazdagnak kellene lennie — föltétlenül. Pedig a valóságban csak akkor gazdag, ha a külföldről kapott pénzt produktíve használja föl, azaz új értékeket tud vele előállítani

(hasznos befektetések, gyümölcsöző vállalatok, a nemzetgazdasági termelés fokozása, a produktív lakosság gondos nevelése, a közjólét emelése stb. által); ellenben ha a külföldről kapott értékeket improduktíve használja föl (fölszemes vagy káros befektetések, könnyelmű életmód terjesztése, tékozlás, a termelési erők tüllesztése, a közszükségletek kielégítésére szolgáló javak okszerűtlen fölhasználása és ezzel drágaság okozása, a néperkölesök lesüllyesztése stb. által), akkor ezzel még szegényebbé teszi az országot, a nemzetet egészben és annak számottevő tagjait egyenkint. Vagy egy másik országnak pl. passív a kereskedelmi mérlege, meri több árut hoz be, mint visz ki az országból; mégis lehet az a külkereskedelmi eredmény hasznos, az ország vagyonosodását előmozdító akkor, ha a külföldről behozott áruk egyrészt valóságos szükségletek kielégítésére szolgálnak (pl. élelmi szerek bevitelére Angliába) s ezzel a közjólét emelésére s egyúttal a munkaképesség, izomerő és egészség fejlesztésére is alkalmasok, másrészt művi átalakítás, földmunka által azok értéke fokoztatik (pl. a nyersanyagok és félgyártmányok bevitelére ugyancsak Angliába), vagy pedig ha a külföldről behozott áruk az új termelésre, új értékek előállítására vannak szánva s erre nézve eredményesen is használnak föl (pl. gépek, Németország így nevelte nagyra gépiparát Angliából bevitt nagyszabású, a gépek előállítására szolgáló gépekkel).

Ha annyira fölismerjük a való tényeket, hogy a külkereskedelem eredményeit minden elfogultság, tehát akár tulbecsülés, akár pedig teljes negligálás helyett tárgyilagosan mérlegeljük, önként előtérbe tolul az a kérdés is, hogy vajjon hát az igaz-e, amit valaha szintén az ó-merkantilizmus tanított, hogy t. i. *amit itt az országban adunk és veszünk, vagyis a belföldi közgazdasági forgalom csakugyan nincs-e, nem lehet-e befolyással a nemzeti vagyonosodásra?* . . . Még csak közgazdasági tudás sem kell hozzá, csak egy kis világos látás, egy kis józan ész, hogy ennek a tételnek a tarthatatlan, abszurd voltát is belássuk. Ugyanis — ha minden

tatni a munkát. A műhelyt, a háztartást s a családtagjait élénk a kép. Dobos László, Szilágyi Rezső, Kárpáti Sándor, Lévai Pista és Pogány Béluka a műhelyben dolgoztak, Mikó Aranka, Flentisz Gizella, Kapezy Julia, Lévai Ilonka, Kárpáti Gizuska és Vall Rózsika pedig a családi körben foglalatostkodtak. Az élőkép tartama alatt az énekkar *Matolcsy* Pál vezénylete mellett szép dalt adott elő.

A harmadik kép az *alkony* volt. Ennek szövegét *Mispál* Paula adta elő. Megjelent a ragyogó esthajnalesillag: *Kovács* Lenke, kísérve a csillogó biborvörös jelmezt öltött alkonyisugaraktól. Ezek voltak: Vályi Margit, Horváth Sári, Tóth Sári, Vinter Margit, Veres Emma, Boross Margit, Lévai Irmus és Márkus Mária. A Kovács Lenke tetszetős magántánca után egyesével lejtették az együttes táncot, melynek befejeztével a „Munka után” című esinos kép következett. Vidám dallal vonultak a színre az aratók szép magyar ruhában: Adorján Magda, Molnár Aranka, Holkó Jolán, Zsuffa Margit, Krompecher Margit, Kohut Sári, Kárpáti Margit, Bartha Jozefin, Komáromy Etelka, Becser Irma, Dobos Margit, Klein Blanka, kísérték az arató leányok: Grünmann Aranka, Pólya Ilona, Nagy Margit, Lendvay Aranka, Kamasz Katalin, Balczár Mária, Mikó Aranka, Vincze Erzsébet, Liehtner Jolán, Márton Gizella, Somogyi Jolán, Györy Margit és Venczel Olga. Az előző

nemzet azzal a komolysággal, mint amilyet megkívánna a merkantilista elv, törekednék arra, hogy kereskedelmi mérlegét aktívá tegye, azaz több legyen a kivitelük, mint a behozataluk, a különböző törekvések erejéből származó erődöként előbb-utóbb az az eredmény származnék, hogy minden nemzet, vagy legalább a legtöbb nemzet — a többi nemzetek ugyanilyen irányu törekvéseivel szemben — csak épen annyit tudna (értékben) kivinni külföldre, mint amennyit behoz, vagyis az ugyanazon elvek alapján megindult törekvések harcaiban a nemzetek közgazdasági erőinek különbségei automaticamente nivellálódnának. Vajjon ez azt jelentené e, hogy ebben a helyzetben többé nemzeti vagyonosodásról nem lehet szó? Vagy addig is, míg a kereskedelmi mérleg tana a maga teljességében érvényesülve ezt az állapotot eredményezhetné, vajjon nem járul-e munkájával hozzá a nemzeti vagyon gyarapodásához az a földműves, akinek termékeit, buzáját és fűzélét belföldön fogyasztjuk el; avagy mennyivel végezne a magyar nemzetgazdaságra néve kevésbé hasznos gazdasági munkásságot az a kézműves, akinek munkáját itt a belföldön használjuk föl, cipőit és ruháit itt viseljük el, kenyérét és süteményét itt fogyasztjuk el, mint aki mindezt kiviszi külföldre s ott eladva pénzért, ezzel a saját és a nemzet pénzvagyont (legalább egy időre) tényleg növeli, de a belföldi szükségletek kielégítéséhez hozzá nem járul? . . . Tehát azok a foglalkozási ágak, amelyeknek termékeit külföldre kivinni nem is lehet, pl. a kőműves, ács, építész, ügyvéd, orvos, tanár, szobafestő, borbély, utczaburkoló, vasuti és vízszabályozó mérnök stb. mind haszontalan, improduktív, a nemzet gazdaságára, vagyonosodására teljesen értéktelen és közömbös foglalkozási ágak volnának? . . . Nem és ezerszer nem! Sőt ezen a ponton üli legnagyobb diadalát a józan ész a merkantilelv riktó félszegsége fölött, mert fölismeri, hogy bizonyításra nem szoruló emberi és nemzeti követelmény az, hogy *minden nemzet gazdasága első sorban a nemzetért van, tehát kötelessége a nemzet tagjainak szükségletét ki-*

párok gyönyörűen lejtették a palotást, előbb azonban kivált közülök *Molnár* Aranka és *Kohuth* Sári s frenetikus tetszés mellett pompásan járták el a magyar solót.

Az alkony letűntével az éj vette át szerepét s ennek hivatott interpretatora Boga Jolán volt. Feltűnt csakhamar a gyönyörű hold: *Kolbay* Mathild, ezüsttel átszőtt hófehér ragyogó félholddal díszített tarlatán ruhában, fején a csillogó sarló alaku holddal, körülvéve halványzöld, csillagokkal teleszórt jelmezt öltött csillagokkal: Marikovszky Elza, Jávorszky Jolán, Ruttkay Ella, Gabonás Mária, Szlatinszky Ilona és Schwarcz Erzsébet. A Kolbay Ilonka remek magántánca után együttes balletet jártak a ragyogó csillagok. — Bájos kép következett ezután. Megjelent a három szép kis álomlepké: Kármán Katinka, Meskó Sári és Komáromy Irénke s nagy tetszés mellett lejtettek egy egyesüléssel lejtettek egy egyesüléssel összeállított lepke-táncot, mely után három élőkép kötötte le a figyelmet. 1. *A bölcső álma*. Az anyát *Biszerszky* Aranka jelképezte, ki a bölcsőt gyönyörű dal kíséretében ringatta; felette állott Komáromy Irénke, a fehér álomlepké, körülötte a hófehérbe öltözött nagy angyalok: Cziner Márta és Kintzler Jolán és kis angyalok: Révay Margit, Altmann Margit, Rozgonyi Ilona, Paál Margit, Dropka Margit és Loffay Erzsébet.

2. *Az ifju álma*. Egy alvó katona: Szilágyi Rezső, felette örökdió a tarka álomlepké: Kár-

változatossá, rendkívül tetszetősé tették az élő és mozgó képek, a gyönyörű ballettek, melyek épenugy mint az énekrészek mesterien voltak betanítva és szabatosan, bámulatos harmoniával előadva.

Az első kép volt a *hajnal*. *Kárpáti* Vili szép szavalata közben megjelent a hajnalesillag: *Horváth* Olga, kísérve a hajnalesugarak: *Varga* Emma, *Varga* Erzsébet, *Dobránszky* Margit, *Ludvig* Zsenka, *Ambrózi* Erzsébet, *Plech* Malvin, *Teslák* Vilma és *Bikky* Anna által. A Horváth Olga kecses magántánca után szépen összehozott balletet lejtettek mindannyian, majd az ébredés idején megjelent a színen egy bájos pártorpar: a fiú: *Molnár* Aranka, a leány: *Kohuth* Sárika, zenekíséret mellett egy szép duettet adtak elő nagy tetszés mellett.

Ezután a *nappal* vette át uralmát. *Emöky* Gizella hatásosan adta elő a szöveget, miközben megjelent a gyönyörű nap: *Kallivoda* Janka, kísérve a sok szép napsugártól, melyet bájos leánysereg jelképezett: *Máthé* Lili, *Hlozek* Erzsébet, *Mondada* Magda, *Grosinger* Renée, *Nemes* Etelka, *Becser* Erzsébet, *Füzesséry* Márta, *Lücherer* Erzsébet, *Rónai* Lenke, *Vozáry* Mária, *Janik* Márta, *Altstädter* Margit arannyal átszőtt sárga, csillogó jelmezt. A *Kallivoda* Janka szép solótánca után együttesen mutattak be izlésesen összeállított balletet. — A kép ezután változott. Egy egyesüléssel összerendezett élőképben látjuk bemu-

elégíteni s a külföldnek csak annyit szabad juttatnia a saját tényezőivel előállított javakból, amennyi a belföldi valódi szükségletek okszerű kielégítése után fölöslegként megmaradt. Ez a külkereskedelem arany-ábéczéje; amely nemzet nem így tesz, amely nemzet koplal és nélkülöz, saját szükségleteit kielégítetlenül hagyva, gazdasági erejét mesterségesen ellankasztja: az előbb-utóbb elszegényedik, koldusbotra jut, még ha özönével jön is be a pénz a kivitt árukért. Számos példa igazolja ezt az igazságot, a nemzetgazdaságnak ezt a törvényszerűségét; sok nemzet bukott el a kapzsiság számító, de nem okosan számító ingere miatt. S aki azt hiszi és azt hirdeti, hogy ez másképp van, mint ahogy van s másképpen lehet, mint ahogy lennie kell, az nemzetét vagy tudva, vagy tudatlanul a végromlásba akarja vinni! Sajnos, Magyarországon ma sokan vannak, akik az általános igazságokkal, a természetes törvényszerűségek vaslogikájával nem törődve, a rövid időre szóló eredmények kedvéért minden józan észszel ellenkező gazdasági politikát követnek és követelnek. Ez az oka — és semmi más — annak a mérhetlen drágaságnak, mely a magyar magángazdaságokat s vele együtt az egész magyar nemzetgazdaságot is annyira fojtogatja. De ezt az eredményt nem a nemzetgazdaság tudományának, mely ilyen tanokat nem ismer már s a régi tévtanok következményeit lelkiismeretesen föltárja, hanem az egyéni és csoportérdek mérhetlen haszonlesésének lehet köszönni.

A kereskedelmi mérlegnek is van azonban haszna, melyet nemesak eltagadni nem lehet, hanem annak fontossága a közgazdaság tudományában úgy, mint annak gyakorlati alkalmazásában eminenter el van ismervé. A kereskedelmi mérleg mutatja meg, hogy valamely nemzet, államának földrajzi fekvésénél, talajának és éghajlatának természeténél, népességének fogyasztási és termelési hajlandóságainál fogva milyen helyet foglaljon el a világgazdaságban. Ez a kereskedelmi mérleg tanította meg Angliát arra, hogy mezőgazdaság helyett ipart folytasson; Franciaországot arra, hogy nyers terményeit teljesen maga igyekezék saját

iparával földolgoztatni; Magyarországot arra, hogy földmivelésre van predestinálva s ezen a téren, okszerű és intenzív gazdálkodással sokkal messzebbmenő eredményeket érhet el, mint a legfejlettebb gyáriparral. A kereskedelmi mérleg — nem végeredményével, hanem a kivitel és behozatal egyes tételeivel — automatic megadja minden ország közgazdaságának azt a programot, amit neki a következő évtizedeken át hasznosan meg lehet s meg kell valósítania; amely nemzet nem hallgat erre az utmutatásra s eltér tőle, az a szerint, amint a kijelölt iránytól közelebbre vagy távolabbra kalandozik el, okvetlen kárát vallja ennek a nemzet vagyonosodásában és a nemzet tagjainak boldogulásában.

Ha egyébrét nem, ezért az egyért is szükséges és hasznos volna, ha többet foglalkoznánk a nemzetgazdaság tudományával s nem elavult, rég megbukott tudományos és gyakorlati elvek hangoztatásával vezetnénk félre másokat és magunkat, hanem a fejlettebb és elfogulatlanabb álláspontokat megismerve és másokkal is megismertetve, igyekeznénk nemzetünk vagyonosodását, jólétét, boldogulását előmozdítani.

Dr. Forgon Lajos.

A rimaszombati Takarékpénztár.

Vármegyénknek felső Magyarországon, sőt messzebb vidéken is kitűnő hírnévvel bíró pénzügyintézet, melynek tekintélyes multja az öntudatos, nyugodt és biztos fejlődés tiszta képét mutatja.

Az elmúlt évvel lezáródott a félszázados szép mult, mely az intézet további virágzásának biztos záloga; a jelenlegi czélszerű, helyes és minden ágazatnál megfontolt vezetés garancia a jövőre s az ötven éves működés után folyó hó 27-én megtartandó közgyűlés nyugodt lélekkel tekinthet vissza az ünnepélyes pillanatban a sikerekben gazdag, megfutott utra.

Csak kevesen vannak, kik a rimaszombati Takarékpénztár alakulásának élő tanúi voltak, de elég szép számmal vannak azok, kik 35—40 éves működését közvetlen figyelemmel kísérték s a mi

képező hölgyek csengő magyarázataitól a balletek és életből vett jelenetek apró részleteiig. Különösen szépek voltak a változó színű fényvel megvilágított balletek. Ilyen tündéri képeket még nem láttunk a rimaszombati színpadon. Sok gond, sok munka, sok tanítás eredménye volt ez a szép siker, a mely legszebb jutalma a buzgó rendezőknek.

A fényes siker elérésénél az érdem oroszlan-része a Kárpáti Sándorné igazgató mellett fáradhatlanul buzgólkodó Bibó Erzsébeté s különös elismerésre méltó volt az a kitűnő kíséret, melyet Kolbay Sárika zongorán szolgáltatott. Két és fél óra hosszát csaknem szünet nélkül, legnagyobb figyelemmel három estén egymásután preczize kíséreni, valóban nagy feladat, melyet Kolbay Sárika pompásan oldott meg. Az énekrészeket Matolcsy Pál az ő közismert nagy tudásával és gondossággal tanította be. A tánczok betanításával pedig Dobránszky Béla ez alkalommal is gyarapította sok szép sikereinek számát. Különös dicséret illeti meg őt. A tantestület minden tagja igen sokat fáradozott az est sikere érdekében s Törköly József fiúiskolai igazgató is nagy segítségükre volt. Meg is lehetnek elégedve a fényes eredménnyel, mely méltán lesz aranybetűkkel feljegyezve az intézet annaleseiben!

lapunk is harminczkét év óta mindig bizonyos jóérzéssel és megnyugvással adott számot a részvényes és olvasó közönségnek az intézet sáfárkodásáról.

Mert ez a pénzügyintézet nemcsak azzal szerezte meg a város és messze vidék bizalmát, hogy vezetése szolid volt és sulyt fektetett arra, hogy a hozzáfordulók az érintkezés mindig sima legyen, de ugyszólván egy társadalmi irányító intézménnyé fejlődött ki az idők folyamán. Bármilyen humánus vagy társadalmi intézmény eszméje pendített meg, a legelső volt a takarékpénztár, mely erkölcsi és anyagi támogatásával az érdemes ügy szolgálatába állott. Jótékony-ságával a pénzügyintézet igen-igen sok hasznos intézmény felvirágoztatásához hozzájárult.

Az ötven éves forduló alkalmából megfelelő nyomatékkal leszögezhetjük azt a tényt, hogy messze vidéken alig találunk olyan pénzügyintézetet, mint a rimaszombati Takarékpénztár, mely soha hangzatos reklámmal nem dolgozott, mindig nyugodt, pontos és lelkiismeretes vezetés mellett hűséges és méltó letéteményese volt részvényesei bizalmának.

Meg kell állapítanunk, hogy bennünket soha más érdek nem vezetett e pénzügyintézet méltatásánál, mint a tiszta igazság, a közönség és a részvényesek érdeke és mikor most a megfutott félszázados működés után a takarékpénztárt melegen üdvözljük, további sikeres, a részvényesek teljes elismerésére méltó és közhasznu működéséhez sok szerencsét kívánunk!

Még csak azt jegyezzük meg, hogy igen szerencsés gondolat lett volna, ha ezen félszázados évforduló alkalmából egy városi vígadó vagy efféle a közszükséget pótló intézmény létesítésének alapvető munkálatai indítottak volna meg.

Ezek után rátérünk a mult évi zárszámadás és jelentés ismertetésére.

* * *

A nagy gonddal összeállított jelentés megemlékszik a pénzügyintézet alapításáról, javasolja az igazgatóság és felügyelő-bizottság, hogy az 50 éves történet megírását és néh. Lengyel Sámuel és néh. Dapsy Vilmos arczképének megfestését határozza el a közgyűlés; továbbá az igazgatóság, felügyelő-bizottság és napibiztosok díjazásának és a tisztviselők lakbérének indokolt emelését javasolják.

A pénztári forgalom volt: 15288431 kor. 90 f. A betét 11853642 kor. 17 f. Váltó leszámított: 5943248 korona. Jelzálogkölcson: 4965164 kor. 26 f. stb — Az 1911. év üzleti eredménye 143078 kor. 06 f., melyből a kétes követelést 6271 kor. levonva, a tiszta nyereség a mult évi maradvánnyal együtt 142936 K. 37 fill., ebből osztalékkul részvényenként 60 koronát (tiz koronával többet, mint az előző évben) javasolnak kiosztani, tisztviselők és szolga jutalmazására 6400 koronát, jótékonycélra 2090 koronát javasol az igazgatóság és felügyelő-bizottság. — A tartalékalaphoz, mely a 240000 korona részvénytökével szemben 543000 koronát tesz ki 25000 koronát; a 76600 koronát kitevő póttartalékhoz 20000 korona csatolását javasolják. Az épület átalakítási költségeire 10875 K. 42 fillér fordítandó és 6570 kor. 95 fill. maradvány az 1912. év számlájára viendő át.

A szigorú pontossággal és realitással összeállított mérlegszámlából megtudjuk, hogy 1911. december 31 én a készpénz 63281 kor. 17 f. Váltótart. 2248548 kor., előleg 4440576 korona 52 f., folyószámla 3172046 kor. 17 f., értékpapírok: 85776 kor., ingatlan: 58300 kor. volt. A tisztviselők nyugdíjalapja 123803 korona. Betét 8919675 kor. 14 f. Az eredményszámla 626310 kor. 65 fillér végösszeget tüntet fel.

mán Katinka, megjelenik az álomképben az imádott fiatal leánnyal Gaál Bertával találkozó ifjú: Kern Rezső; de csakhamar eloszlik az álom s jön a való.

3. A bűnös ember álma, melyben a szegény ember (Dobos L.) álma felett a fekete álomlepké: Meskó Sári örködik. A másik oldalon látható a koldusasszony: Mikó Aranka a gyermekekkel: Dobránszky Margittal és Kárpáti Sándorral. — Az éj utolsó képe a fekete árnyak: Mispál Olga, Fürjes Mária, Bokor Sarolta, Czéner Katalin, Lukács Zsanét, Kárpáti Margit, Róth Margit és Kalocsay Margit megjelenése. Az árnyak szép tánczával a nap szakaszainak bemutatása véget ért s befejezésül egy tündéri fényben ragyogó, gyönyörű élőkép következett művészi összeállításban az összes közreműködők részvételével. Az előadás után reggelig tartó kedélyes táncmulásig volt.

A második este is szépszámu közönség előtt fényes sikerrel mutatták be az előadást; nem látszott meg csöppet sem a közreműködőkön a fáradtság, sőt egyes képek még jobban sikerültek, mint az előző estén. A nézőtér, ha nem is volt zsufolva, de szépen megtelt intelligens közönséggel, a kik ezen a napon még talán jobban gyönyörködhetek a szép előadásban, mint az előző nap tulsufoltságában. Minden precizen és harmóniásan összevágott: a szakaszokat jel-

A részvényes közönség bizonyára örömmel értesül a pénzügyi múlt évi forgalmának szép eredményéről s készséggel teszi magáévá az igazgatóság és felügyelő-bizottság javaslatait.

Esküdtszéki főtárgyalások.

A helybeli kir. törvényszéknél f. hó 5-én kezdődtek meg az esküdtszéki tárgyalások s folyó hó 9-én nyertek befejezést. A közönség mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte a tárgyalásokat.

Az ülészakban négy bűnügy került tárgyalás alá s most, hogy az ülészak befejezése után annak eredményét áttekintjük, ismét csak arról nyerünk újabb bizonyosságot, hogy esküdteink ezuttal is, mint mindig, hivatásuk magaslatán állottak és igazmondásuk nemcsak az érdeklődő közönséget és a megsértett társadalmi rendet, hanem a jogászai szempontokat is teljesen kielégíti. Sajnálattal konstatálhatjuk azonban, hogy érdekes bűnügyekben most sem volt hiány és pedig azért sajnálattal, mert az ügy érdekességét többnyire a bűncselekmény súlyos volta adja meg.

Első napon, hétfőn két fiatalkorú bűnös állott az esküdtbíró előtt. Emlékeztetnem van még, hogy múlt év augusztus hó 14-én a Tornaljához tartozó Lapsa-pusztán Zoller István kecsői lakost agyonverték és pénzét elrabolták. Az eset úgy történt, hogy Zoller István feleségével és Hegedüs Jánossal Kecsről Tornaljára ment s visszafelé jöve Lapsa-pusztánál a szekerek kereke eltört és ottrekedtek. Az asszony és Hegedüs elmentek más szekérért és Zoller, ki a szekér mellett lefeküdt, csakhamar mély álomba merült. Mag János a 17 éves kondásbojtár és Lőrincz József 16 éves kondásbojtár doronggal agyonverték a szerencsétlen embert és az inge alatt zacskóban levő 210 koronát tőle elrabolták.

Kolbay Sándor kir. táblai bíró elnöklése mellett tartott főtárgyaláson folyó hó 5-én állott a két suhancz az esküdtbíró előtt. Bírák voltak: Szász Kovács Géza és Fodor Zoltán, jegyző Gyürky István, a vádhatóságot Penyigey Lajos kir. ügyész képviselte, védők voltak: dr. Molnár József és dr. Benyo Gyula.

Esküdtként kisorsoltattak: Rendesek: Andrik János, Aronfy Ernő, Birnstingel Aurél, Gregorecz Mihály, Gyurove Pál, Kemény Lajos, Kiss Ferencz, Máté Károly, Moleczer Gyula, id. Törköly József, Varga Antal, Zatykó János. Pótesküdték: Bencze Samu és Dalmay Kálmán.

A bizonyítási eljárás során 14 tanut és dr. Zehery István, dr. Kármán Aladár és dr. Goldblatt Géza orvosszakértőket hallgatták ki.

A vád- és védőbeszédnek elhangzása után az esküdtek Mag Jánost és Lőrincz Józsefet bűnösnek mondták ki a gyilkosság és rablás bűntettében és a két fiatalkorú bűnöst egyenként 8—8 évi fegyházra ítélte. A büntetésből a vizsgálati fogság által 5 hónapot és 20 napot kitöltöttek vettek. A bíróság megokolása az volt, hogy legalább ennyi idő szükséges arra, hogy a fiatalkorú bűnösök a javulás útjára térve, a társadalomnak ismét visszaadhatók legyenek. Az ítélet jogerős.

A két napig tartó tárgyalás után folyó hó 7-én folytatta az esküdtszék nehéz munkáját.

E napon Vadaj Ferencz szlencsik, egy 20 éves garamszécsi legény állott az esküdtbíró előtt azért, mert 1911. augusztus hó 15-én özv. Mojzsis Józsefné 4 éves leányát: Ágneszt kicsalta csokoládé cukorkával a rozsföldre, ott letépte, a legkegyetlenebb módon megbecsületeltette és aztán, hogy a bűncselekménynek árulója ne legyen, megfojtotta. Másnap Omaszti Jánosné az arató asszonyokkal kimenne, a rozsvetés között megtalálták a kis leány hulláját.

A kir. ügyészség erőszakos nemi közönség és gyilkosság bűntettével vádolta meg az elvetemedett legényt, de aztán leszállította az utóbbi vádat és szándékos emberölésnek minősítette.

A folyó hó 7-én megtartott tárgyaláson Cseh István kir. táblai bíró elnökölt, bírák voltak: dr. Dorgó Gábor és Schmál Gyula, jegyző Lehoczky Márton. A vádhatóságot dr. Mészáros István vezető kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Fráter Sámuel ügyvéd vállalta. Tót tolmácsként dr. Zathureczky Adolf ügyvéd szerepelt.

Esküdtként kisorsoltattak: Andrik János, Kolbenheyer József, Gocsó János, Gyurove Pál,

Aronfy Ernő, Zatykó János, Banczik Sámuel, Moleczer Gyula, Zmeskál József, Birnstingel Aurél, Juhász László és Járossy Mihály.

A bizonyítási eljárás során a vádlott, ki előbb teljes beismerésben volt, eleinte tagadta tettét. Kihallgattak 7 tanut és dr. Zehery István, dr. Kármán Aladár és dr. Horváth Ákos orvosszakértőket s a kérdés feltevése után csak estére került sor az ítéletre. Az esküdtek Vadaj Ferenczet bűnösnek mondták ki abban, hogy Garamszécs határában 1911. augusztus 15-én a 4 éves Mojzsis Ágnesen a bűncselekményt szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal elkövette és ezért 14 évi fegyházra, 10 évi hivatalvesztésre ítélte az esküdtbíró. A büntetésből 5 hónapot a vizsgálati fogság által kitöltöttek vett a bíróság. Az ítélet jogerős.

A harmadik ügy tárgyalása folyó hó 8-án volt s ekkor a szándékos emberölés bűntettével vádolt ifj. Nemesko György felett ítélezett az esküdtbíró.

A nevezett ugyanis 1911-ik év november hó 11-én Kiszécskőpatakon atyját: id. Nemesko Györgyöt késével agyonszurta azért, mert atyja őt folyton szidalmazta s e napon, mikor ittas állapotban a fiu hazajött, összeszólalkoztak. Atyja a fiut fejével akarta megtámadni, de ebben a 22 éves vádlott fiu és anyja megakadályozták. Erre a dühös ember egy bádogedényt vágott fia fejéhez, ifj. Nemesko György ekkor késével összeszurkálta apját, ki csakhamar kiszenvedett.

A főtárgyaláson Kolbay Sándor elnökölt, szavazó bírák voltak: Fodor Zoltán és Langhoffer Viktor, jegyző Szilágyi Rezső. A vádhatóságot dr. Mészáros István vezető kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Törköly József látta el. Tót tolmácsként dr. Zathureczky Adolf ügyvéd működött.

Esküdtként kisorsoltattak: Gregorecz Mihály, Varga Antal, ifj. László János, Kemény Lajos, Zatykó János, Moleczer Gyula, Kiss Ferencz, Juhász László, Bencze Samu, Palkovics Pál, Eszenyi Gyula és Vozáry Samu.

A bizonyítási eljárás folyamán 7 tanut és dr. Zehery, dr. Kármán és dr. Adriányi orvosszakértőket hallgatták ki s este felé vette kezdetét a plaidoyer.

A vádhatóság a kérdést úgy tette fel, hogy bűnös-e Nemesko György abban, hogy részben ittasan, részben atelelti felindulásában, hogy atyja őt egy tállal fejbe ütve, súlyosan bántalmazta, atyját szándékosan, de anélkül, hogy szándékát előre megfontolta volna, késszurásokkal megölte?

A verdikt erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettében találta vádlottat bűnösnek, mire a kir. törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vételével 6 évi fegyházbüntetést szabott ki. Az ítélet ellen a vádlott semmiségi panasszal élt, a mit azonban utóbb visszavont.

Az ülészak utolsó napján, február hó 9-én a gyújtogatás büntette miatt vádolt Porteleki András és Varga János bűnügyét tárgyalta az esküdtbíró Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök elnöklése alatt, Fodor Zoltán kir. törvényszéki bíró, Kovács Géza kir. járásbíró és Ráduly József kir. törvényszéki jegyző részvétele mellett. — Esküdtek voltak: Andrik János, Vozáry Sámuel, Moleczer Gyula, Gocsó János, Eszenyi Gyula, Kolbenheyer József, dr. Csák Géza, Gregorecz Mihály, dr. Benyo Gyula, Dalmay Kálmán, Palkovics Pál és Zmeskál József.

A tárgyaláson jelenvolt mindvégig dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos is.

A tényállás az, hogy 1910. évi márczius hó 18-án kigyulladt Zeherjén a közbirtokosság Csordás-háza és szénakazla. Hosszabb idő után az a gyanu merült fel, hogy a tüzet gyújtogatás okozta s annak elkövetői Varga János és a 17 éves Porteleki András zeherjei lakosok voltak. A főtárgyaláson Porteleki András be is ismerte, hogy a kazlat ő gyújtotta fel, a Csordás-házat pedig Varga János, miután előzőleg egy fél liter spirituszt megittak s attól lerészegedtek.

Penyigey M. Lajos kir. ügyész vád- s a dr. Witt Sándor ügyvéd és dr. Gyikó Ferencz ügyvédjelölt védőbeszéde után az esküdtek a bűnösség tekintetében felvett kérdésekre nemmel feleltek s így az esküdtbíró a vádlottakat a gyújtogatás bűntettének vádjára alól felmentette.

A hercegprimás levele.

Vaszary Kolos minden esztendőben október 30-án ünnepeli szerzetesi életének nevenapját. Tisztelői nagyszámmal keresik fel jókivánságokkal budai magányában, midőn Ő Hercegsége a házi kápolnában csendes ájtatosságban mond hálás köszönetet a Mindenhatónak.

Tanítványai közül a múlt évben is sokan jelentek meg a koronázó Mátyás-templomban, hogy a biboros hercegprimás hosszú életeért esedezzenek a jó Istennél. E sorok írója mindjárt felhasználta az alkalmat, amennyiben éppen egy félszázaddal ezelőtt hozta vele össze a sors és már előbb üdvözölte feledhetetlen mesterét.

Ő Eminentiaja levélben válaszolt az üdvözlésre, a mely különösen stylus tekintetében is megérdemli, hogy közölve legyen. Maga mondta tollba:

„Nagyságos Ur! Örömmel vettem kedves levelét, melyben megható kegyelettel visszaemlékezik azon hosszú időre, a mikor 50 év előtt tanítványom volt.

Azon szíves visszaemlékezés én bennem is azon uraknak édes emlékét őrizni, kik szeretettel és ragaszkodással már 50 év előtt irántam viseltettek és azt maig is megőrizték szívökben.

Fogadja Nagyságod azon őszinte ragaszkodásért és a majdan Isten kegyelméből betöltendő 80 ik születésnapom alkalmából küldött jókivánságaiért, nemkülönben a „Váci országgyűlés története“ című munkájáért szívből fakadó, torró köszönetemet és kiváló tiszteletem őszinte kifejezését.

Budapest, 1911. november hó 12-én.

Vaszary Kolos s. k.,

biboros hercegprimás.”

Mikor hat esztendővel ezelőtt abban a kiváló szerencsében részesültem, hogy Ő Eminentiaja Balatonfüreden ebédre hívott meg, a kitüntetés legnagyobb mértékét pazarolta reám, amennyiben elérzékenyülve a nyakamba borult s a homlokomat csókolta meg!

Dr. Kohl Medárd felszentelt püspök beszélt ez alkalommal, hogy Vasary Kolos ma is anynyira tanár, miszerint néha három négy napon keresztül nem is lehet vele egyébről beszélni, mint a volt tanítványairól!

A hercegprimás 1832. február hó 12-én Keszthelyen iparos szülőktől született s a folyó évben tölti be a nyolczvanadik — a bibliai — évet.

Nemcsak Magyarország kath. hivei, hanem valláskülönbőség nélkül üdvözlük őt e napon, szeretettel, hűséggel, ragaszkodással.

Id. Farkasfalvi Imre.

Viszonzás dr. Terhes Samu urnak, mint a „Murányvölgye“ felelős szerkesztőjének.

Dr. Terhes Samu a „Murányvölgye“ felelős szerkesztője, lapja multi számában erős tollal megírt közleményében, vagy helyesebben nyílt levél alakjában akarja a „Gömör-Kishont“-ot és Telek A. Sándort elhallgattatni.

Ha e levélbe nem lettek volna gunyoros hangok és megjegyzések vegyítve, azt egyszerűen tudomásul vettük volna. A mennyiben azonban Terhes doctor felelős szerkesztő kilépett a szigorú tárgyilagosság keretéből és most már nemcsak Telek A. Sándort, de a „Gömör-Kishont“-ot is támadja, s mivel annak élén az én nevem szerepel és képviselem a lap érdekeit, engem is érint: ennél fogva kötelességem pár szóban viszonzással élni.

Én szintén találék oly szavakat, mint Terhes doctor szerkesztő, de azt nem teszem. Én egyszerű és az igazságnak megfelelő szavakkal szigorúan a tárgynál maradok. Telek A. Sándor minden felbuztatás nélkül, mint azt Terhes doctornak saját kérésére privát levélben meg is irtam, saját elhatározásából rótt meg a „Murányvölgye“ kiadóját azért: mert a múlt év végén megjelenő karácsonyi mutatószám és az új évi számot követő számokra már a II-ik évfolyamot nyomtatta. Hogy kinek volt és van igaza ebben a kérdésben, mivel most már én is érdekelt fél vagyok, vitába nem ereszkedtem és a megindult vita alatt sem avatkoztam, mert Telek A. Sándor megnevezte ma-

gát s a kérdés felett való eltérés tisztán az ő és a „Murányvölgye“ kiadóját érdekelte.

Terhes doctornak tehát, a tölem vett két privát levél után nem kellett volna ebbe az ügybe beléavatkozni.

Korlátozni azonban senkit sem lehet elhatározásában s Terhes doctor jónak látta az ügyet magáévá tenni. Nekem pedig ezek után bármennyire is akarnám, kitérni nem lehet.

A „Gömör-Kishont“ nevében tehát Terhes doctor azon gyanúsítását, mintha a „Gömör-Kishont“ szerkesztősége nevében írta volna Telek A. Sándor a nyilatkozatokat, ezennel vissza utasítom; mert Telek A. Sándor ezeket saját elhatározásából írta s ezen körülményt nyílt, majd pedig az előttem felolvasott privát levélben Terhes doctornak tudomására is adta és merem állítani, hogy a szerény asztalos iparos illő művelt modorban nem is maradt adós Terhes doctornak.

Van azonban még egy másik kérdés. A „Gömör-Kishont“ nem szégyenli, hogy Telek A. Sándor egyszerű asztalos iparos tollából egyszerű-másszor köztetszéssel fogadott verseket és közleményeket ad ki, mert Telek A. Sándor saját szorgalmából és tehetségéből végezte el magán uton a rimaszombati főgimnáziumban a négy osztályt és tanárai csak teljes elismeréssel nyilatkoztak róla. Továbbá költeményei már a „Vasárnapi Ujság“-ban és más fővárosi lapokban is megjelentek. Ezen körülmény fényesen tanusodik tehát amellett, hogy ő tehetséges ember. De ha Terhes doctor visszatorgatja az írók és művészek almanachját, bizonyára fog hasonló szerény sorsból kiemelkedett írókat és művészeket nagy számban találni.

A mi a békejobbot illeti, én ezt az első időkben felajánlottam és leveleimben erről Terhes doctort biztosítottam is, de ha ő Sz. durból akar nekünk muzsikálni, a békesség aligha lesz tartós és ha ez fenyegetés akar lenni: szíveskedjék tudomásul venni, hogy a 32. éves számottevő multtal bíró „Gömör-Kishont“ ettől nem fog megijedni.

Komáromy István, felelős szerkesztő.

Hirek és vegyesek.

A megyéspüspök látogatása. Sipeki Balás Lajos rozsnyói megyéspüspök f. hó 5-én délben Budapestről városunkba érkezett, s itt Széman Endre prépostplébánosnak volt szívesen látott vendége. A püspök a hétfői napot a plébánián töltötte s kedden délben Lukács Géza alispánnál volt ebéden, estére pedig Bornemisza László főispán vendége volt vacsorán. Szerdán reggel a püspök vissza utazott Budapestre.

A bolgár trónörökös nagykorúsítása. Boris trónörökös, Ferdinánd bolgár király fia, aki gyakran időzik megyénkben, most töltötte be 18-ik életévét. Ez azon kor, melyben az uralkodóházak tagjait nagykorúaknak minősítik. Boris herceg nagykorúsítása f. hó 3-án ment végbe Szófiában nagy ünnepek keretében. Ausztria-Magyarországot hivatalosan Károly Albert magyar királyi herceg képviselte. Résztvett az ünnepeken Cöburg Lipót herceg is, Boris trónörökös unokabátyja.

Uj udvari tanácsos. A király a csak nem régen magyar nemesség adományozásával kitüntetett sajházai Schuller József budapesti nagyiparosnak, a Rozsnyó melletti sajházai papírgyár tulajdonosának a magyar ipar és kereskedelem terén kifejtett tevékenysége és szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi méltóságot adományozta.

Egyházmegyei hírek. Az egyházmegyében a következő személyi változások történtek: Tauffer Gyula losonczyi segédlelkész a jekelfalvai plébániára helyeztetett adminisztrátori minőségben. A következő segédlelkészek helyeztetek át: Mázik László Rapprol Losoncra, Varga István Putnokról Rappra, Turek Emil Gölniczbányáról Putnokra, Petrovszky Béla Gácsfalváról Gölniczbányára, Kojnok Pál Jekelfalváról Gácsfalvára.

Egyházlátogatás. Február 9-én pénteken tartották meg a ref. egyházmegye kiküldöttei a helybeli ref. egyházban az évenként szokásos egyházlátogatást. Ebből az alkalomból barátságos ebéd volt Czinke István lelkésznel, a melyre a kiküldötteken kívül megjelentek a presbiterium tagjai és több meghívott vendég.

Basilidesz Mária sikere. F. hó 3-án volt alkalmunk vármegyénk már nagy hírnévre szert tett jeles szülöttét: Basilidesz Máriát, a budapesti Népopera „Szipéria“ című darabjának bemutató előadásán meghallgatni. A siker biztos reményével siettünk a nagy színházba, mert mi már jól ismerjük Basilidesz Mária nagy tehetségét, s még jobban felbiztatott beünneket saját kijelentése, mit a főpróba után tett a hírlapírók előtt. E nyilatkozatból azt következtettük, hogy a művésznő kezdetben remegett, hogy magas lesz neki a „Szipéria“ partija, de az igazgató felbiztatására bátran vágott abba belé és hangja pompásan érvényesült. Szerepét tehát a darab eredeti hangján énekelte mindvégig. Elmondhatjuk a művésznőről, hogy sikere a teljes diadalban nyilvánult meg, mert mindvégig tiszta, csengő hangon énekelt és erőteljes alakítást mutatott be a darab legnehezebb drámai részeiben is. — A művésznőnek bőven ki is jutott az ünnepeltetésből, mert zúgó tapsviharral többször hívták ki a lámpák elé. Jellemző hanganyagára, hogy az óriási és kitünően szervezett zenekar sem volt képes hangját egy pillanatra sem elhomályosítani. Dicsérettel kell megemlékeznünk partneréről: Pogány tenoristáról, a ki szép és érzéletes hangjával és játékkal, csak fokozta a művésznő játékkedvét. A gömöriek tehát igen kellemes estét tölthetnek el a Népoperában és nem mindennapi büszkeséggel élvezhetik bájos földink: Basilidesz Mária művészi játékát.

Esküvő. Homolya Andor, gömörvármegyei központi tisztviselő f. hó 3-án tartotta esküvőjét Nagyszalókon Róth Juliskával.

Eljegyzés. Seidner Márton helybeli fiatal takereskedő mult vasárnap tartotta eljegyzését Dédesen Klein Terézszel.

Megbízás. Coburg Fülöp herceg Szathmáry Gyula, pusztavacsi segédmérnököt Pusztamezőre helyezte át s egyuttal megbízta az ujonnan felépült fűrésztelep vezetésével. A fiatal erdőmérnök e napokban foglalta el állását.

Az országos kaszinó folyó hó 6-án nagy érdeklődés mellett lezajlott bálján — mint a fővárosi lapokban olvassuk — Samarjaj Jánosné, báró Luzenszky Henrikné, Marton Jánosné, Dr. Baksa Dezsőné és Lukács Margitka is részt vettek.

Jubiláris diszgyűlés. Ma, vasárnap d. e. 11 órakor tartja a rimaszombati korecsolyázó egyesület 30 éves fennállásának ünnepét a főgimnázium tornacsarnokában. Az ünnepi diszgyűlés keretében történik a disztagok választása, — ezt megelőzőleg a 30 éves multról tart felolvasást Kálniczky Géza dr. Az elnökség meghívta a városban létező társas és sport egyesületeket és az iskolák vezetőit s ezek kiküldöttei üdvözölni fogják az életrevaló egyesületet a jubilaris diszgyűlés alkalmából, a melyen az elnökség szívesen látja azokat, akik a sport ügye iránt érdeklődnek. — Azt hisszük, hogy a diszgyűlés lefolyása méltó lesz egy a választandó disztagok előkelő és érdemdús személyeihez, mint a derék sportegyesület három évtizedes multjához.

Vizsgálat. A helybeli m. kir. állami gyermekmenhely vizsgálatára f. hó 8-ikán városunkba érkezett Csorbay Árpád belügyminiszeri számellenőr s nyomban hozzálátott a gondnok és ellenőr ügykezelésének megvizsgálásához.

Adóhivatali előléptetések. A m. kir. pénzügyminiszter a helybeli m. kir. állami adóhivatalnál működő Hajdú Géza adótisztet a X. fizetési osztályba sorozott adótisztté, Turek Géza tornaljai adóhivatali ellenőrt pedig a VIII. fizetési osztályba főellenőrré nevezte ki s mindkét tisztviselőt jelenlegi állomáshelyén meghagyta.

A helybeli kereskedő ifjak testülete tegnap szombaton este a Hungária szálló nagytermében Cabaret estélyt rendezett, melyről jövő számban referálunk.

Behívás a minisztériumba. Sarlay Soma dr.-t Zólyomvármegye főispánja mellett a titkári teendőkkal megbízott belügyminiszeri fogalmazót, a miniszterelnök szolgálatára a belügyminisztériumba berendelte.

Uj rendőrkapitányok. A fővárosi lapokból értesülünk, hogy a m. kir. rendőrségnél működő két földink előlépése már befejezett tény és pedig a városunkbeli származású Polgár

(Pollatsek) József és megyénkbeli Zólyomi (Ocse-nás) Lajos budapesti kerül. rendőrkapitánynyá való kinevezése.

Hivatalvizsgálat. F. hó 6-ikán városunkba érkezett Farkas Ödön pénzügyi főtanácsos, kassai földadó helyszínelési felügyelő, ki a kataszteri hivatalt megvizsgálta.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Somossy Lipót rimaszombati p. ü. számvizsgálót számtanácsossá; Kövér István rozsnyói kir. adóhivatali ellenőrt pedig főellenőrré — székhelyük meghagyása mellett — kinevezte.

Évi közgyűlések. A rimaszombati polgári olvasókör ma, február hó 11-én d. u. 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését, melynek tárgysorozata ez: 1. A közgyűlésen megjelent tagok üdvözlése és a gyűlés megnyitása. — 2. Az 1911. évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. — 3. Jelentés az egylet 1911. évi működése eredményéről. — 4. A számvizsgáló-bizottság előterjesztése a pénztári számadások megvizsgálásáról és indítvány a felmentvény megadására. — 5. Az 1912. évi költségelirányzat megállapítása. — 6. Tisztviselők és választmányi tagok választása. — 7. Indítványok.

A rimaszombati r. kath. Olvasó egylet szintén ma, vasárnap d. e. 11 órakor tartja saját helyiségében rendes évi közgyűlését, melynek tárgysorozata ez: 1. Elnöki megnyitó. — 2. Az 1911. évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. — 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése a pénztár állásáról. — 4. Az 1912. évi költségelirányzat megállapítása. — 5. Esetleges indítványok.

Pénzintézeteink. A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság folyó hó 22-én délután 3 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését. A mérleg már közzététetett, a jelentés most van sajtó alatt. A 200000 K részvénytőkével bíró pénzintézet fennállása 15-ik évében is jelentékenyen fejlődött. Tartalék-alapjai mult év végén 169000 koronát tettek ki, s az idei dotációval a rendes és külön-tartalék alapok 190000 koronára rugnak. A pénzintézet nyeresége 1911-ben 51724 korona 5 fillér, a mult évről áthozott 4681 korona 17 fillérrel együtt 56405 kor. 22 fill. A betét jóval meghaladja a három millió koronát.

Choronologiai sorrend szerint a Rimaszombati Takarékpénztár következők a közgyűlés megtartásában s ez a pénzintézet február 27-én délelőtt 9 órakor saját helyiségében tartja félézados jubilaris közgyűlését.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank R.-T. másnap 28-án a Polgári Olvasóköriben tartja 41-ik évi rendes közgyűlését. Ez a pénzintézet is 2000 koronánál több nyereséget mutat fel a mult évről. Az 1911. évi tiszta nyereség: 49338 korona 74 fill., az áthozott nyereséggel 2685 korona 35 fillérrel együtt 52024 korona 9 fill., melyből a szokásos és kötelező levonások után 41662 korona 98 fill. áll felosztás céljából a részvényesek közgyűlésének rendelkezésére. Osztalékként ezután is részvényenként 20 koronát javasol az igazgatóság és felügyelőség, jótékony-célra 610 kor. osztatik ki és 3985 kor. 85 fill. átvitetik az 1912. évre. A rendes és külön-tartalékalapok gyarapítására az utolsó években — igen helyesen — nagy gondot fordít a vezetőség úgy, hogy az idei dotációval a 320000 korona alaptőkével bíró intézet tartalékalapja 126000 koronát fog kitenni. Betétállománya: 2618298 kor. 77 fill.

Betöltendő állások. A hivatalos lap legutóbbi száma pályázatot hirdet a putnoki járáshoz tartozó csizi körjegyzőségben ujonnan rendszeresített segédjegyzői állásra, mely 1000 korona évi fizetéssel és 140 korona lakbérrel javadalmaztatik. Kérvények a főszoigabirói hivatalhoz tolyó hó 29-éig adhatók be, s a választás Csizben márczius 1-én lesz. — Ugyancsak pályázat hirdettetik a lemondás folytán megüresedett Nagyrőcze székkelylyel rendszeresített kör-orvosi állásra, mely 1600 korona kezdő törzsfizetéssel, négyszeri egyenként 200 korona korpótlékkal, 450 korona lakbérrel, 500 korona fuvarátalánnyal dotáltatik, s a látogatási díjak felszámíthatók. Pályázni lehet a jolsvai főszoigabirói hivatalnál folyó hó 29-éig. — A ragályi körorvosi állás választás utján való betöltése folyó hó 13-án Ragályon lesz.

Adomány a fehér-keresztnek. A fehér-kereszt bál jövedelmére még mindig érkeznek adományok, illetve belépő-jegy megváltási díjak. Legújabbán dr. Pósch Józsefnétől Rozsnyóról és dr. Jaczkó Pál országgyűlési képviselőtől Budapestről érkezett ezúttal 20—20 korona. Ifj. Rábely Miklós helybeli könyvkereskedő pedig könyveket ajándékozott a nyomorék gyermekeknek. Az elnökség ez uton nyugtázza és hálával köszöni az adományokat és ajándékokat.

Adomány. A Putnoki Takarékpénztár 50 koronát juttatott az 1911. évi nyereségéből a Rimaszombat és vidéke jótékony nőgyesületének. Ez uton is hálás köszönettel nyugtatja az elnökség nevében Eperjessy József pénztárnok.

A földtani társulat e héten tartott ülésén foglalkoztak az aggteleki Baradla barlangban ez idén végzett kutatásokkal, s a gyűlésen örvendetes tudomásul szolgált a sikeres kutatásokról szóló jelentés.

Bánffy-szobor. A báró Bánffy Dezső emlékére Désen felállítandó szobor-alapja javára gyűjtésre való felhívást kaptunk. Az elhunyt kiváló magyar államférfi emlékére állítandó szobor javára szánt adományokat elfogadjuk, nyugtázzuk és illetékes helyére fogjuk juttatni.

Vajverseny. A vármegyei gazdasági egyesület f. hó 2-án városunkban szövetkezeti vajversenyt rendezett, a mely alkalommal 11 vajminta érkezett be s ezek közül az első díjat: 50 koronát a bátkai tejszövetkezet nyerte meg. Díjakat és elismerő okleveleket nyertek még: a balogujfalusi, balogiványi, zádorházi, sajlénártfalvai és héthi szövetkezeti vezetők, a kiknek a díjat a földmívelési miniszter képviselője buzdító beszéd kíséretében adta át.

Kalikó-bál. A nyustyai pörköltkedvelő társaság folyó hó 15-én a „Központi-szálloda“ összes helyiségeiben zártkörű Kalikó-Bált rendez.

Mulatság Nagyrőczen. Fényesen sikerült hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendezett f. hó 3-án a nagyrőczei áll. felső keresk. isk. „Kossuth önképzőkör“ a polgári iskola tanulóinak közreműködésével. A változatos és művészi műsor és annak minden kritikát megálló kivitele a nagyszámu és előkelő közönségnek osztatlan tetszését és elismerését érdemelte ki. Dicséret illeti az összes szereplőket, de különösen Okányi Sándor és Szivák János tanárokat, kik mint a zene-, illetve énekkar vezetői és oktatói ez alkalommal is fáradhatatlan buzgalmuknak és kiváló szaktudásuknak fényes tanujelét adták. — Az előadás után tánc volt; az első négyest 80 pár lejtette. — Együtt volt Nagyrőcze intelligenciája teljes számban a polgársággal és a környékről egybesereglett vendégekkel a legszebb egyetértésben és jókedvben. Úgy látszik az annyi idő óta vajudó társadalom megtalálta a kibontakozás igazi útját. Amit ennek a kis városnak társadalma oly sok esztendő óta fájdalmasan nélkülözött; az intelligencia és a polgárság egyetértését, ime — az iskola az általa lobogtatott zászlóval, a kultura zászlajával megteremtette. Annyival inkább örvendetes jelenség ez, mert az iskola nemcsak Nagyrőcze közönségét tudta így összehozni, hanem Jolsva és a környék társadalmát is. — A bevétel 670 K. volt.

Hangverseny. Budapesten f. hó 7-ikén a Royal szálló nagytermében fényesen sikerült hangversenyt rendezett Nagy Géza zeneakadémiai tanár, zongoraművész, ki nagy hatással adta elő a nálunk is ismert Horváth Attila zongoraművész, Horváth Zoltán főgimn. tanár testvérbátyjának több hangulatos, szép zeneszereményét.

Színészet Rozsnyón. Mezey Kálmán a felvidéki színikerület igazgatója folyó hó 1-én Rozsnyón megkezdte működését. Mint a „Sajó-Vidék“-ben olvassuk, még eddig nem igen pártolja a közönség a társulatot.

Panasz. A losonczyi utca több lakója ismételtelen jogos panaszt emelt azért, mert az utcában annyi kóbor kutya van, hogy a folytonos ugatás és vonítás nemcsak a nappali munkában zavarja az embert, de az éjszakai nyugalmat is lehetetlenné teszi. — Napközben az inasok és utcagyerekek ingerkednek a kutyákkal, ezek aztán szörnyű módon ugatnak, vonítanak, s az utcában nem látható egy rendőr, amelyik megfenyegetné a vásott fickókat.

Fényes bál Rozsnyón. A rozsnyói polgári társalgási egyesület, a jótékony nőegylet és kereskedő-ifjak testülete ma, 11-én a városháza termeiben zártkörű bált rendez, mely iránt Rozsnyón és vidékén nagy érdeklődés mutatkozik. A tiszta jövedelmet a városi óvoda újjáépítésére fordítják.

Uj pénztintézet Rozsnyón. „Sajóvölgyi Bank“ czímmel Rozsnyón új pénztintézet alakul, melynek részvényeit dr. Gotthilf Mihály ügyvédnél lehet jegyezni. A bank helyisége a püspöki rezidenczia épületében lesz. Alapítók Gotthilfen kívül Spéczián Gusztáv, Nagy Elemér, ifj. Kubinyi Géza, Rákossy Lajos, Auerbach Lajos dr., Glücksthal Ferencz és Stark Miksa.

Részvénytőke emelés. A putnoki takarékpénztár r. t. f. é. január 31-én tartott évi közgyűlésén elhatározta, hogy a részvénytőkét 1000 darab 400 kor. névértékű részvény kibocsátása által 600000 koronáról 1000000 koronára emeli fel. A részvényekből 500 darab ez évben, 500 a jövő évben bocsátatik ki. Az új részvényeket régi részvényesek 490 kor., új részvényesek 500 koronáért kapják. Felvilágosítással szolgál a r. társaság.

Ipartestület mozgalma. Az ipartestületek országos szövetsége a Keresk. Miniszterhez felterjesztést intézett, hogy a munkásbiztosítási járulék 2% kisipari maximuma továbbra is, tehát a törvényben kijelölt 1912. július haván túl is érvényben tartassék. Ezt a felterjesztést az összes országgyűlési képviselőknek is megküldték pártolás végett. A felterjesztéssel legközelebb bővebben foglalkozunk.

Kamarai ülés. A Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara folyó hó 13-án, kedden délután 3 órakor, saját helyiségében teljes ülést tart.

Uj bankpalota Putnokon. A putnoki takarékpénztár pályázatot irt ki új székházának felépítésére. A díszesnek és nagyszabásúnak tervezett épületre hat vállalkozó adta be ajánlatát. Ezek közül, bár a pályázók között olcsóbb is volt, Cserey Ferencz jónévi losonczyi építész-vállalkozó felé fordult a bizalom, a kit a szép munkálat kivitelével a pénztintézet igazgatósága már meg is bizott. A putnoki bankpalota építése 110000 koronába fog kerülni.

Uj vidéki pénztintézet. Mint a főtárosi és balassagyarmati lapokban olvassuk, a balassagyarmati takarékpénztár volt czégszervezője: Ott Ödön, dr. Szénes Alfréd balassagyarmati és dr. Czimer Miksa rimaszombati ügyvéddel együtt Balassagyarmaton új pénztintézetet alapít, melynek alaptőkéje 300000 koronára van tervezve.

Csőd. A helybeli kir. törvényszéknél ifj. Hísznyan Bálint itteni bejegyzett cég ellen a csőd megnyitott. Csődbiztos Fodor Zoltán kir. törvényszéki bír. Tömeggondnok: dr. Molnár József, helyettese: dr. ifj. Institóris Endre. Bejelentési határidő márczius 9.

A Poltár-rimaszombati vasúthoz amelyet tudvalevőleg Schiffer Miksa és társai cég 3 millió 700000 koronáért vállalt el, javában folyik az összes építési anyagoknak a helyszínére való szállítása. A vasut földmunkáit a hó eltakarodása után folytatják. A vasut kisajátítási eljárásai is már folyamatban vannak, amelyeket Szesztay és társa budapesti mérnöki irodája végez.

Családi viszály. O m a s z t a György garamszécsi lakos régóta haragos viszonyban van fiával: ifj. O m a s z t a Györggyel. Mult hó végén annyira összekülönbözött az apa a fiával, hogy egymásnak mentek, s dulakodás közben a fiu apja hüvelykujját leharapta. A súlyosan sérült 30-ikán kórházba szállították.

Titokzatos bűneset. Betlér községben f. hó 7-ikéről 8-ikára menő éjjel Fűkő László kövecsesi származású uradalmi gazdát ismeretlen tettesek fejszezséssel agyonverték. A kir. ügyészséghez f. hó 8-án érkezett a távirati jelentés, s a 9-én megtartott boncoláson dr. Zehery István tvsz. orvos és helyettese akadályoztatása folytán dr. Heinrich Béla szállott ki dr. Mészáros István vezető kir. ügyészszel együtt. Rozsnyóról Aranyossy Béla kir. jbiróval dr. Heincz Hugó városi tiszti orvos jelent meg a boncoláson. A nyomozást Nagy Elemér járási főszolgabíró nagy erélyvel vezeti.

Olcsó társas utazás Riviérára. Makfalvi Ferencz kassai áll. felső keresk. isk. tanár a husvétii iskolai szünet alatt, április elején társas utazást rendez. Utirány: Budapest—Fiume—Florence—San-Remo—Menton—Montecarlo—Nizza—Genova—Nervi—Milano—Venezia—Budapest. Az ut két hétig tart s teljes ellátással II-ik osztályban — hajón I. osztályban — mindössze 300 koronába kerül. Jelentkezni lehet Makfalvi Ferencz tanárnál (Kassa, Téglautca), a ki szívesen küld programot s ad bővebb felvilágosítást.

Táncmulatság Jolsván. A jolsvai polgári olvasókör folyó hó 18-án a „Korona-szálló“ dísztermében a kör könyvtára javára zártkörű jótékonycélu táncmulatságot rendez.

Halálos fejszevágás. Megirtuk lapunk mult számában, hogy Mellétén Gecse Márton munkás ember, ki sokáig volt az itteni menteleplnél mint kocsis alkalmazva, elesett és vállán vitt fejszéje koponyáját kettévágta. Az eset gyanus volt, kiderült, hogy a fejszevágás biztosan idegen kéztől származott. A tett elkövetésével a Gecse felesége van gyanúsítva, ki rossz viszonyban élt iszákos urával. A sérült f. hó 7-ikén a kórházban meghalt s törvényszéki boncolását Dr. Musotter Miklós vizsgálóbíró jelenlétében Dr. Zehery István törvényszéki és Dr. Kármán Aladár kórházi orvosok végezték.

Iparvállalatok figyelmébe. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, hogy az iparüzemekben alkalmazott nők éjjeli munkájának eltiltásáról szóló törvényben előirt munkaidő rendelkezést a törvény hatálya alá tartozó üzemek a munkarendbe felvenni s a módosított munkarendet láttamozás végett az illetékes elsőfoku iparhatóságnál bemutatni kötelesek. A bemutatás határideje korábban január hó végéig lett megállapítva. Miután e határidő rövidnek bizonyult, a kereskedelmi miniszter az említett értelemben módosított munkarend bemutatására nézve megállapított határidőt most f. évi február hó végéig terjesztette ki.

A „Napközi Otthon“ javára e hétről a következő szíves adományokat vettem s köszönettel nyugtázom: Boeczko Dánielné 6 korona, Tomcsányi Lászlóné 10 korona. 1912. febr. 9. Dr. Marikowszkyé.

Nyugtázások. A rimaszombati polgári leányiskola által február hó 3-án és 4-én megtartott műkedvelői előadás alkalmával felülfizetett: Komáromy Géza 4, Benesik Sándor 2, Simon Mihály 2, özv. Káposztás Józsefné 3, Pogány István 10, Kolbay Sándor 12, Grosinger Miksa 10, Krausz Gyula 2, Széman Endre 7, Winkler Károly 2, dr. Kármán Aladár 5, Klein N. 1, Soós Irén 10, Striczki Árpádné 2, Szücs Györgyné 3, Törköly Józsefné 2 és ifj. Rábely Miklós 5 koronát. Összesen 82 koronát. Hálás köszönettel nyugtatom: Kárpáti Sándorné, igazgató.

A dobóczyi róm. kath. olvasókör 1912. év február hó 2-án tartott műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság jó sikerrel végződött. Ez alkalommal felülfizettek: Halász Albin, Molnár István, Molnár Istvánné 3—3 kor., Vojtko Bálint 2 kor., Hulik András, Homkó Bertalan, Dobos Bálint, Gyürke József 1—1 kor., Hrivnyák József, Dobos István 60—60 fill., Lőcsös József 50 fill., Szkladán Bertalan, Jénei Sándor 40—40 fill., Szmuda István, Tergalecz István, Golyasz András 20—20 fillért. A nemes célra adakozóknak köszönetét nyilváníttja a róm. kath. olvasókör elnöksége.

Felülfizetések. Bánrévén folyó hó 4-én a róm. kath. templom alapja javára tartott táncmulatságon felülfizettek: Földöldi Ottmár 4 K, Diamant Vilmos 3 K, Hurth Pál 2 K, Rausnitz Sámuel 2 K, Szilágyi József 2 K, Czirják Sándor 80 fill., Varga Károly 60 fill., Tomasovics Antal 60 fill.

Szerkesztői üzenetek.

Ahaszér. Ha rájuk kerül a sor, jönni fognak.

F. A. Budapest. Egyik másik kifejezés nem elég világos, a homályt pedig nem szeretik a költészetben. De akad közte egy-két közölhető is, azok majd jönnek alkalomadtán. Az ígért prózákra kíváncsiak vagyunk.

B. G. Köszönjük szíves értesítését, már lapunk folyó évi 4-ik számában megjelent a tudósítás.

Eladó.

Rimaszombatban, a Nagyhíd utcában egy **major-udvar**, melyen van egy nagy **csűr**, 40 darab marhára **istálló** és három **cseléd-lak**, eladó. — Bővebb felvilágosítást ad: **Molnár János** gazdatiszt. 2-3

Ifj. MAJOROS JÓZSEF

ácsmester, építkezési vállalkozó.

Ácstelepe: Rimaszombatban, a Vásártér átellenében, a Seidner-féle fatelep mellett.

Iroda és lakás ugyanott. Elvállal teljes építkezéseket, mindentéle ács-szerkezeteket, épület-fedelet, melléképületeket, hidat, kerítést, stb. stb. Mindenféle szakba vágó javításokat a legolcsóbb árban, úgy helyben mint vidéken. **Lelkiismeretes és jó munka!** — Költségvetéssel s leirással díjtalanul szolgálók.

Ugyanott **egy erős fiu tanuló**nak felvétetik. 2-5

HIRDETMEYNY.

A Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete ezévi rendes közgyűlését **f. évi márczius hó 10-én** d. e. 10 órakor tartja meg **BUDAPESTEN**, az intézet saját házában, **V. Géza-utca 2. sz.** alatt.

Napirend:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása.
2. A zárszámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tiszta jövedelemről való rendelkezés.
4. A kilépés folytán megüresedett három igazgatósági hely betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a értelmében az intézeti adósok is tagjai lévén az intézetnek, magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28. §-a értelmében törvényhatóságoként tartott gyűlésükön választott meghatalmazottjaik által képviselhetik s záloglevélkölcsöneik együttes összegének minden 500000 koronája után egyegy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből.

Felhívtnak ennél fogva Gömörmegye területén lakó intézeti adósok, hogy amennyiben magukat a fentjelzett napon tartandó rendes közgyűlésen képviselgetni óhajtják, az általuk összesen felvett 730300 koronányi záloglevélkölcsön után 1 képviselő megválasztása céljából **1912. évi február hó 17-én délután 3 órakor dr. Baksay Dezső** ügyvédi irodájában, Rimaszombatban (Erzsébet-tér 3. sz.) tartandó **választó gyűlésen** megjelenni s részvételi jogosultságuk igazolására fizetési könyvüket magukkal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok

Országos Földhitelintézete.

(Utánnomás nem díjazatik.)

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindentéle mellékhelyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkievits Ferenczné** tulajdonossal. 25-*

a XX. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép R.-Társaság.
RIMASZOMBAT, Andrassy-utca 1. sz.

Egy a **fehérneműtöméshez** való utasítást tartalmazó füzet bárkinek **ingyen** kiadatik 22-26

Bérbeadó, illetve eladó ház.

Rimaszombatban, **Kossuth-utca 21. szám** alatt egy három szobás utcai és egy két szobás udvari lakás szabad kézből eladó, illetve bérbeadó. Értekezhetni: **MOLITÓRISZ ZOLTÁN** putnoki lakossal. :: :: ::

Kiadó lakás.

A **Szentpéteri-utca 15. számú** házban egy lakás, melyhez 3 szoba, konyha és mindentéle mellékhelyiség tartozik, **május 1-től** kiadó. — Bérelni szándékozók értekezhetnek ugyanott a tulajdonos **özv. Szabó Lászlónéval.** 1-*

Meghívás.

A Nyustyai Takarékpénztár Részv.-Társ. **1912. márczius 9-én d. u. 3 órakor** saját helyiségében fogja megtartani **XXVI. évi rendes közgyűlését**, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1911. évi üzleteredményről.
 2. Mérleg jóváhagyása, telmentvény megadása és a nyereség felosztás iránti határozathozatal.
 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választás utján való kiegészítése.
 4. Esetleges indítványok.
- A mérleg s a jelentések az üzlet helyiségében megtekinthetők.

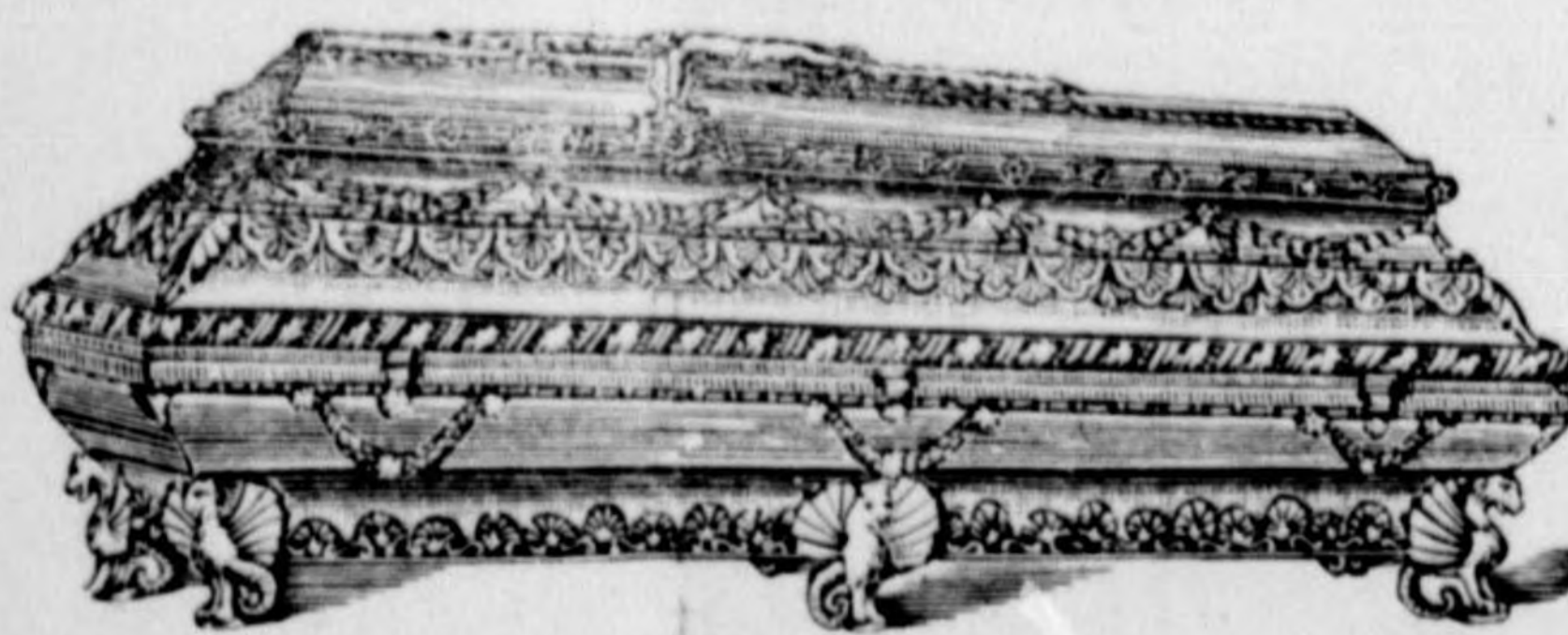
Kelt Nyustyán, 1912. február 3.

Az igazgatóság.

ZAVADSZKY EDE temetkezési vállalata

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására, hozni, hogy **temetkezési vállalatom Deák Ferencz-u. „ZSUFFA“-féle házban**

van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle **erc- és fakoporsókból**, valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését nemkülönb a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri: 4-*

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlésesen, jutányos áron :: eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia

:: **könyvkötészete** ::

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

:: (Kaszinó-épület.) ::

KIADÓ LAKÁS.

A **Hunyady-utca 23. szám** alatti házban egy lakás, mely 3 szoba, konyha, kamara, nagy kert és minden egyéb mellékhelyiségből áll, **május hó 1-ére** bérbevehető. — **UGYANOTT** az alsó részben **egy különbejáratu szoba** szintén kiadó. — Bérelni szándékozók értekezhetnek: **özv. Lakatos Istvánné** tulajdonossal. **Tompa-u. 6. sz.** 2-*

Eladó házi butor.

A legjobb karban levő különböző házi butorok — elköltözés miatt — olcsón eladó **Kossuth-utca 6. szám I-ső emelet.** Ugyanezen három szobás lakás **május 1-ig** bérbe kiadó.

Eladó cséplőgép!

Legjobb állapotban — minden részében kijavítva — 4 lóerejű cséplőgép locomobillal, szalmahordóval (elevátor), fűrés, mérleg, vizipuska, emelőgép stb. hozzátartozó szerszámmal mérsékelt ár mellett eladó. — Ugyanott egy használt, de szintén a legjobb állapotban levő

esztergapad

120 koronáért eladó, a melyen két méter hosszúságot lehet esztergályozni; ugyanez az esztergapad lábbal hajtható faesztergályozásra is be van rendezve. — Venni szándékozók értekezhetnek:

Stolcz Sándor tulajdonossal, **Szijjártó-u. 50.**

Meghívás.**A Nagyrőczei Népbank Részv.-Társ.**

t. részvényesei, Nagyrőczen, az intézet saját házában folyó **1912. évi február hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó**

évi rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.

A KÖZGYŰLES TARGYAI:

1. Közgyűlési elnök választása.
2. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg- és számadás jóváhagyása s felmentvény megadása iránti határozás.
4. Tiszta jövedelem felosztása.
5. Netáni indítványok.

Az igazgatóság.

Az eredeti vagyonmérleg, a közgyűlés elé terjesztendő jelentések és javaslatok a keresk. törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében d. e. 9—12 óráig megtekinthetők.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, **Losonczy-utca 53.** számú házban egy 3 szobás utcai lakás a hozzátartozó mellékhelyiségek és kerttel együtt **május hó 1-étől** bérbe kiadó.

Ertekezni lehet ugyanott a tulajdonos: **ösv. Király Ferenczével.** 1—*

Kiadó lakások.

Kossuth-utca 41. számú házban egy három szobás lakás **május 1-étől** bérbe vehető, esetleg **örök áron is megvehető.**

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép három szobás lakás földszint, **májustól** bérbe vehető. — Ertekezni lehet: 2—*

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképészszel.

Hirdetmény.

372. sz. — **Nemesradnót** község telekkönyvének birtokszabályozás következtében foganatosított átalakítása az 1910. évi 17569 sz. igazságügyminiszteri rendeletben nyert engedéllyel fogva újra felvételük, e célból az átalakítási előmunkálat hitelesítésére és a helyszíni eljárás megkezdésére határnapul Nemesradnót községébe **1912. évi márczius hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája** és következő napjai kitűzetik.

Az eljárás foganatosítására Mészáros István kir. törv. bír. és Sarkady Rudolf önnálló működési körrel felruházott kir. törvényszéki telekkönyvi átalakító küldetnek ki azzal, hogy működésüket az említett határnapon nevezett községben kezdjék meg.

Nemesradnót község előljárósága felhivatik, hogy a hitelesítési eljárás tartamára teljesen kifogástalan jellemű és jó vagyoni helyzetben lévő két bizalmi férfitől állandóan gondoskodjék, s azokat jelölje ki, kik a községbirtok változásairól és a tényleges birtok állapotáról alapos tudomással bírnak.

A 1/2 alatt mellékelt 25 darab hirdetményt és mellékletét azzal küldöm meg, hogy a községben a szokott módon több ízben tegye közhírré, továbbá a községi képviselőtestületben hirdesse ki, végül a hirdetési táblára függeszse ki: mindazon birtokosoknak, kik Nemesradnótban nem tartózkodnak de lakhelyük ismeretes, a hirdetmény és mellékletének egy példányát ajánlott levélben: „hivatalból, telekkönyvi átalakítási ügyben postadíj mentesen” czimzettel ellátva küldje meg, mindezekről bizonyítványt állítson ki és az eljárás megkezdését megelőzőleg legalább 8 nappal a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságához küldje meg.

Nemesradnót község előljárósága utasítottatik, hogy kiküldött kir. törvényszéki bír. és a melléje rendelt telekkönyvi szakközeg részére helyszíni működésük ideje alatt alkalmas irodahelyiségről, lakházról, ezek bebutorozásáról, fűtéséről, világításáról, takarításáról, valamint a község határán belül teljesítendő fuvarosokról, végül pedig egy irni, olvasni tudó küldőnczről gondoskodjék.

A végett, hogy a községi előljáróság kötelességeinek pontos teljesítése a hatóságilag ellenőriztessék, a hirdetmény egy példányát a felelős eljárás főszolgabírójának megkerestetik azzal, hogy amennyiben a községi előljáróság mulasztást követne el, az esetleg intézendő felhívásnak hatóságilag érvényt szerezzen.

Miről végzésileg értesítettetni rendeltetnek:

1. Mészáros István kir. törvényszéki bír. Rimaszombatban.

2. Sarkady Rudolf kir. törvényszéki átalakító Nemesradnót.

3. Községi Előljáróság (a hirdetmény és mellékleteinek 25 példányával) Nemesradnóton.

4. Főszolgabírói Hivatal (egy hirdetmény-nyel) Feleden.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1912. évi január hó 24. napján. 1—3 **Mészáros s. k.**, kir. törvényszéki bír.

Meghívó.**A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság XIV-IK ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT**

1912. évi február hó 22-én délután 3 órakor tartja meg saját hivatalos helyiségében.

Erre a t. részvényes tag urak oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy azon esetben, ha szavazati jogaikkal élni óhajtanának, részvényeiket az alapszabályok 22. § a alapján intézetünk pénztáránál a közgyűlést megelőzőleg legalább három nappal letéteményezni sziveskedjenek.

T Á R G Y A K :

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései a lefolyt üzletév eredményéről és javaslata a tiszta nyereség felosztása iránt.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Három kilépett ig. tag helyeinek betöltése az alpsz. 32. § a alapján.
4. 30 választmányi tag választása az alapszabályok 68. § a alapján.
5. Indítványok.

Rimaszombat, 1912. évi február hó 8-án.

Az igazgatóság.**A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság zárszámadása 1911. év végével.**

V a g y o n	korona		fill.	T e h e r	korona		fill.
Váltók	1860738	—		Részvénytőke	200000	—	
Jelzálog kölcsön... ..	1078832	72		Tartalékalap	140044	—	
Értékpapir	334577	—		Tartalékalap kétes követelések fedezésére	26000	—	
Folyó-számla követelés (fedezve)	1177491	88		Tartalékalap árfolyamvesztés fedezésére	3000	—	
Készpénzben	68534	86		Visszszámítás	547100	66	
Ingatlan	58000	—		Betét:			
Előleg kölcsön... ..	8210	—		Takarékbetéti könyvecskére	2796825	54	
Leltár (10 százalék levonással)	2397	55		Folyó-számlán	335704	19	3132529 73
Vegyres követelés	5520	53		Engedményezett jelzálog-kölcsön	145838	64	
Előre fizetett kamatok	5750	01		Folyószámla tartozás fedezve	334050	92	
Hátralékos kamatok	25635	67		Be nem fizetett adó és illeték	7239	13	
				Fel nem vett osztalék	713	—	
				Átmeneti kamatok	32766	92	
				Nyereség egyenleg:			
				Mult évről áthozva	4681	17	
				Folyó évi nyereség	51724	05	56405 22
	4625688	22					4625688 22

Rimaszombat, 1912. évi január hó 1-én.

Pitta Lipót pénztárnok, Széman Endre igazgató, Müller Vilmos főkönyvelő.

Barilla János, Benyó László, dr. Cziner Miksa, dr. Fodor Béla, Gyürky Pál, dr. Kármán Aladár, Kubinyi Bertalan, Kubinyi Ferencz, Máriássy László, dr. Meskó Miklós, Reinitz Zsigmond igazgatósági tagok.

A fenti zármérleget megvizsgáltuk s azt úgy a könyvekkel, mint az okmányokkal megegyezőnek találtuk.

Rimaszombat, 1912. évi február hó 8-án.

Juraskó Jakab felügy.-biz. elnök, dr. Benyó Gyula, Dalmay Kálmán, Koreny Pál, Ragályi István, Váry János felügy. biz. tagok.